

SLOVENSKI NAROD.

Izinja vsak dan, razen na nedeljah in dnevi po praznikih, po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrť leta 4 gl. — Za Ljubljano brez poštnine na dom za celo leto 13 gl., za četrť leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za poštnino za dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrť leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrť leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejeman za četrť leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četrťstopenne pošt-vrste 6 kr., če se osnanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Negotovost.

Hrvatski poslanec Miškatović piše pod datumom 5. t. m. v svoj list „Obzor“ od 7. t. m. iz Pešte dopis, v katerem pripoveduje, da so bili on, Kukuljević in Smajčić na večerji pri cesarji tako srečni, da so s cesarjem, resp. kraljem, govorili. Cesar je živo hvalil Hrvate, in dejal, da se na nje zanaša. Na to mu je jeden hrvatskih poslancev (ali Miškatović ali Kukuljević) rekel: „Na Hrvatskem ne morejo ljudje misliti, da je kri za to prelita, da se zaute dežele (Bosna in Hercegovine) prepuste komu koli.“ Cesar je naredil na to, kakor da bi te opazke ne bil slišal, in je nekaj rekel o hrvatskem saboru.

Tolmači se lahko ta reč razno, vsakako pa iz nje nij rešena negotovost, ki leži na vsej situaciji, kakor se je naredila, in teži nas kakor naše protivnike, te morda še bolj kot nas.

Da zmagovalni voditelj naše vojske v Bosni, fzm. Filipović zapusti svoje mesto, bilo je po vedano. Iz Prage zdaj telegrafirajo: „Filipović pride uže početkom decembra v Prago. On je prosil ali za penzioniranje ali pa za svoje prejšnje mesto v Pragi. Generaladjutant cesarjev, fml. Beck mu je obljubil, da bode Nj. veličanstvo cesar zadnje dovolil.“

Zakaj hoče Filipović s tako energijo proč od častnega mesta, predno je svojo nalogo, organiziranje Bosne dovršil? Na to nij nobenega gotovega odgovora. Pred nekaj dnevi so rekli, da prvič zavoljo tega, ker bode menj

denarja stalo, če namesto njega pride prosti deželni komandant, kakoršen je na pr. na Hrvatskem. Ali to se več nego neverjetno zdi. To nij pravi vzrok.

Ali so morda Filipoviću magjarski vpljivi take nauke dajali za organiziranje Bosne, da gre rajši proč od pričetega dela, in ga drugemu prepusti, nego da bi ga sam nadaljeval? To je vse negotovo. Dunajski konservativni list „Vat.“ od 6. t. m. pravi: „Če se ne motimo, kažejo se znamenja, da je ta zveza (begov z ustavaki in Magjari), če prav še ne sklenena, vendar uže začeta ali pripeta. Kot prijetna ara za to je videti, da je odstranjenje zmagovatelja Bosne z njegovega položaja smatrati. Kmalu se bode pokazalo, ko bode zavira cesarju zvestega Avstrijca odstranjena, ki je znal z vojaško energijo vse strankarske intrige odstranjevati: kmalu se bode pokazalo, pravimo, katere moči bodo v novodobljenih deželah svoje delovanje začele. To pa je gotovo, da katoliška Avstrija nij svojih sinov poslala na bosenska bojišča, da se tam pod varstvom njenih orlov zatiranje kristijanov in brezpravnost Slova nov izjavi, in pod novo firmo nadaljuje.“

Drug nemšk in sicer ustavoveren list, ki tudi govori o tem poklicanji Filipovića iz Bosne, pa pravi drugače: „Odpozvanje barona Filipovića ne bode imelo svojih vzrokov v obzirih za magjarsko gospodarstvomlepije. Feldcaymajster se pač ne vrača zaradi tega iz Bosne v Prago, ker je Hrvat, temuč iz dozdaj neznanh vojaških ali državno gospodarskih razlogov.“

Kateri teh dveh nazorov je pravi? To se bode dalo precej nekoliko razsoditi, kadar se bode vedelo, kdo na Filipovićevo mesto pride, ali kak Filipović II. ali pa Magjar Kallay. Poslednje se nam zdi menj verjetno.

Belgarska vstaja v Macedoniji.

Dunajska oficijozna „Pol. Corr.“ prinaša iz Soluna 22. oktobra sledeči dopis:

„Na najnovejšem bojišču se stanje bolj in bolj bistri. Depeše, ki jih dobiva tukajšnji vali, trde, da so štirje oddelki vstaje, namreč pri Rosluku, Ostromdži, Petrici in Karatovi. Število na teh krajih zbranih vstašev nij manjše, nego 10 000 mož, in sicer jih je pri Rosluku 3600, pri Ostromdži 2800, pri Karatovi 2000 in okolo 1500 pri Petrovci. Vstaši imajo tudi 15 kanonov, in so oni, katere so Rusi vzeli Turkom pri Adrijanopolju in v Šipki. Vstaši se nabirajo iz vshodnje Rumelije in iz sandžakov cele Macedonije. V vseh večjih krajih nastanele so se komisije, ki zbirajo vstaše, katerih vsak mora imeti ne več nego 35 let. Sicer se oborožujejo tudi starejši možje, a ukaže se jim, da ostanejo doma, da varujejo domačije proti bašibozukom. Aktivne legije vstašev imajo pešce, konjico, artilerijo in ženijske oddelke. Vodstvo kaže se, da je izvrstno, ker so vstaši v vseh dozdanjih bitkah zmagali.“

Posebno krvav boj bil je pri Džumi. Dimitrij Bogusić, ki je preložil glavni stan v bolj sredini ležečo Djumatko, poslal je v okolič Džume, kjer so se utrdili štirje batalijoni redivov s 6 kanoni, 2000 mož, 300 jezdecev

Listek.

Davorin Trstenjak.

O štiridesetletnici njegovega slovstvenega delovanja.

I.

Redko slovesnost bode obhajalo izbrano število slovenskih rodoljubov prihodujo nedeljo 10. listopada 1878. na tihem župnikovem domu pri sv. Martinu na Ponikvi. Praznovali bodo god čestitega moža, kateri je vse svoje dolgo življenje posvetil znanosti in domovini; kateri je v cerkvi vselej vestno učil prosti narod večnih resnic, in v šoli navduševal tega priprostega naroda sinove za vzvišene ideale; kateri uže dolgih 40 let z gorečo besedo in spretnim peresom vspešno in sadunosno dela v slovenskem slovstvu; kateri se je vedno nahajal v čestitej družbi naših prvih delavcev za slovenskega naroda prosveto in za slovenske literature razcvit, vselej od svoje prve mladosti do svoje sive starosti nam mlajšim vzvišen vzgled neutrudne delavnosti in jeklene značajnosti.

Davorin Trstenjak! Kdo ga ne pozna? Star znanec, ljub znanec, drag prijatelj je vsakemu, kdor z nekoliko paznim očesom čita naše knjige in časopise. Povsod ga srečavaš v slovenskem slovstvu in uže dolgo ga srečavaš, najbrž, odkar si čitati pričel. Zdaj te pozdravlja, ter ti imenuje svoje pravo ime, zdaj si obraz nekoliko zakrije, klobuk nekoliko niže na čelo potisne, da ne veš prav, je li tvoj znanec ali ne, vendar, če ga natančneje ogledaš, — kmalu se ti pokaže pošteno lice našega vrliga Davorina.

Zdaj ti razlaga skrivnosti taram-balte-sekire, ter dokazuje, da Skiti nijso bili nikdar Slovani, zdaj ti zopet opisuje našo Torklo in Bog si ga vedi, kakšno boginjjo še, ter te uči, da smo uže pred dve tisoč leti bivali na naši zemlji, katera zdaj grob ima komaj za nas; tukaj ti pripoveduje veselo vrbovsko smešnico, ondi priobčava zanimiv životopis slavnega rojaka, tukaj zapoje pošteno slovensko pesen, ondi zagrne z ostro pridigo, tukaj biča v hudej satiri naše filistre, ondi v vvodnem članku kliče k delu in spravi, tukaj ti ljubo in mično sanjari, ondi ti ko-

renito razglablja čudovite skrivnosti našega jezika. S kratka: povsod ga nahajaš, vsak dan ga srečavaš, vsak dan, pravim, in povsod: v Bleiweisovih „Novicah“, v Janežičevem „Glasniku“, v „Slovenskem Narodu“, v Einspielerjevem in Kljunovem „Slovenca“, v Pajkovej „Zori“ in v goriškej „Soti“, v „Slovenskem Prijatelju in Gospodarju“, v Slomškovi „Drobtinicih“ in v Matičnih knjigah itd. itd. Zdaj ti piše slovensko, zdaj hrvatsko, zdaj nemško, kakor se mu ravno poljubi, a vedno poln navdušenja za slovanstvo, poln ljubezni za slovenski narod!

Da ljubezen, goreča ljubezen do priprostega naroda in sveta ljubezen do znanosti je ves čas njegovega življenja vodila našega Trstenjaka, da je v veselih in žalostnih urah neprestano delal, učil, pisal, navduševal, žrtvoval in trudil se, akoravno je vedel, da mu tako neznaten narod, kakor je naš, njegovega dela in truda nikdar ne bode povrnil, in da ga tisti čas tako malo zaveden narod, kakor je bil naš, nikdar ne bode odškodoval za njegove žrtve in napore. Zadovoljen je bil samo s tem, da je znanosti koristil, da je tu in tam

in 2 kanona. Akopram je Salih bej v naglici še okolo 600 oboroženih Turkov na pomoč poklical, posrečilo se je vendar vstaškemu vodji Bajkovemu, da je Turke po 8 ur trajajočem krvavem boju nazaj vrgel, in zaplenil množico pušk, streliva in provijanta. Turška vojska pomaknila se je nazaj, ko je izgubila 84 mrtvih in 104 ranjene. Dne 19. oktobra pretepel je pa Jovanče Bolganov Turke v 4 kilometre od Samakova oddaljenem kraju. Krvav boj trajal je celi dan, in še le zvečer, ko je pričel jeden tabor bašibozukov bežati, jela se je tudi cele turska vojska odmikati. Govori se, da so vstaši tukaj vzeli Turkom 2 kanona, kar se pa oficijalno taji. Da je pa turška vojska preslaba, sledi iz tega, ker se je morala povsod nazaj pomakniti, a vstaši povsod prodirajo. Soglasno poroča se od več strani, da je večidel krajev Menelik, Terošo in Temur v rokah vstašev, da so se velike vstaške kolone prikazale južno od Dovjana in severno od Komanova, in da so se vstaši utaborili v kotu, kjer se Radovica sè Strumo steka. Nedvomno pa je, da se bodo vstaške čete brzo namnožile, ker dobivajo vstaški komiteji dovolj streliva in provijanta iz Kistendjila in od egejskih obalij. Pravi se, da so vstaši v minolih 10 dneh od morja sem dobili več nego 40.000 pudov moke.

O turških protiučinkih se pa več sliši nego vidi. Vstašem nasproti stoji k večjemu 12 do 14 batalijonov, in še ti močno na mirno stanje znižani. Naznanjena pomoč dohaja le slabo. Iz Mitrovice pričakuje se denes 8 batalijonov pod komando Ali paše, kateri bodo odšli proti Karatovi. Še le v osmih ali desetih dneh dospelo bode 20 batalijonov iz Carigrada.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. novembra.

Državni zbor je s posebno cesarjevo naredbo od 7. t. m. odgoden tako dolgo, da se drugače ne sklene.

Iz Pešte se javlja 7. novembra, da je avstrijska **delegacija** izvolila s 47 glasi grofa Coroninija za predsednika in opata Helferstorferja za podpredsednika. Grof Andrássy je predložil budgetne predloge, potem se je volil budgetni odsek, ki je po seji skupne delegacije volil Herba za načelnika.

Ogerski zbor je z večino 75 glasov odbil nasvet opozicije, naj se dene ministerstvo v zatočni stan. Simonyi je svoj dotični predlog v dolgem pa baje dolgočasnem govoru zvršil.

Vnanje države.

Srbska milica bode 17. t. m. vsa demobilizirana. Na turške meji ostane le jeden del redne vojske za stražo. Dne 17. t. m. se preseli tudi srbsko ministerstvo v Niš, kjer bode tudi knez stanoval dalje časa, in skupščina zborovala.

Iz **Grecije** se poroča nova ministerska kriza. Trikupis je bil komaj tri dni minister, pa je uže odstopil. Zbornica je njegov vladni predlog, naj ona svoje delo nekaj časa odloži, zavrgla z 88 proti 79 glasi, na kar je ministerstvo ostavko dalo. Minister Trikupis je baje prej razložil, da Grecija ne sme nikoli brez zaveznika vojevati, in da mora posojilo vzeti. — Kdo bo zdaj minister? Čudni ljudje ti Grki, pa še nekaj veljati hoté v orientu, in se nad Slovane povzdigujejo!

Berlinska „Post“ svetuje **Turčijo** razdeliti, in sicer naj bi dobila albanska liga neodvisnost, Avstrija Bosno, Rusija naj proglasi veliko Bolgarijo, Greciji naj se meje razširijo, Anglija pa naj se kot protektor v Carigradu vsede.

Francoska plava knjiga priobčuje dokumente glede orijentalnega vprašanja, zlasti berlinski dogovor. Iz vsega se vidi le, da Francija hoče nevtralna ostati in mirna.

V francoske zbornici je bila verifikacija volitve Bonapartista Cassagnaca. Seja je bila jako viharina. Sam Cassagnac je govoril polpeto uro dolgo.

Izid volitev za senat bode tak, da bode senat uže s početkom prihodnjega leta republikansko večino imel. Zatorej zmernejši kraljevci, kakor orleanisti uže kompromis in mir z republiko delajo. Časnik „Figaro“ je prestopil k republikancem.

Italijanski kralj in kraljica sta obiskala Parmo in Modeno, in prišla 6. nov. v Bologno; povsod sta bila baje navdušeno sprejeta, znamenje, da republikanizem v Italiji ne raste tako zeló, kakor so trdili.

Dopisi.

Iz Rusije [Izv. dop.] Politično obnebje je nekako oblačno, tako da nij mogoče videti, kaj nam prinese bližnja prihodnost. Kuje se v Germaniji zakon proti socialistom, kuha se v Angliji afganistansko vprašanje, dela se pri vas v Avstriji splošna kriza v višjih krogih. A mi Rusi — povsod smo nekoliko zadeti, vendar ne toliko, da bi bila vidna ka-

kova odločnost. Poročim vam torej denes samo nekoliko števil, katere vas zamorejo zanimati.

Denes naj poročam o splošnem sestavu naše flote po virih „Nov. Vr.“: Naša ruska flota broji 28 bronenoscev, 4 velike morske fregate, 11 korvet, 13 kliperov, 4 parohodne fregate, 17 morskih parahodov, 22 velikih morskih čolnov, 111 minonoscev, 27 škun, 117 rečnih parobrodov, i. t. d.: summa summarum 340 veličih in manjših ladij, iz kojih šteje baltiška flota 228, črnomorska 62, sibirski 28, kaspijska flotilja 16, in aralska 6 ladij. Admiralov je 122, štabnih častnikov 805, višjih častnikov 2260, a vseh ljudij na floti je 28.920.

Za gromadni invalidni dom v Peterburgu podarila sta od tega kar sem vam pisal, pridvornik Jakoljev 30.000 r., a baron Štiglic 3000 r., vsega denarja dozdej je nabralo se 124.600 r.

Nenavadni stroški na poslednjo vojsko državni kasi ne dovoljujejo letos nič odpustiti za sibirsko univerzo. Zato pa zasebni darovi vedno tečejo v velikanskih razmerih; tako n. pr. je bogat in sibirski zlatorudnikar A. M. Sibirjakov podaril 100.000 rubljev. kateri z darom Z. M. Cibulskega in kapitalom Demidovim dajejo svoto 380.000 r. Razen tega dobilo je omenjeno vseučilišče „in spe“ od nekega tomskega mestjana prekrasni dom z velelepim vrtom v dar, kojega bodo najbrže predelali v botanični vrt univerze.

Dohodi od nepremakljivega imetja znašali so l. 1876 v 33 naj plodnorodnejših evropskih gubernijah 26.551.285 r. (ta dohod zbirajo zemstva, vaši: Landstände.) Pretečenega leta bilo je istega dohodka v 32 gubernijah (razen Smelanske) 26.695.049 r. Iz njik spada na zemljišča 19.747.760 r., na drugo nepremakljivost 6.947.389 r. ili 73% i 27%; na kmetijsko zemljo 11.231.884 r. (57%), na drugo 8.515.776 r. (43%). Kmetie so imeli 75.843.602, a drugi posestniki 129.343.687 desetih, torej je kmetijska desetina obložena s 15, a pomeščičja samo z 6½ kop. Tako poroča „P. V.“

V mitnicah na mejah nabralo se je od 1. januarja do 1. oktobra t. l. prevoznine 47.045.195 r. v zlatu, več ko lani v isti rok 24.997.937 r. Zatega denarja pripeljano je bilo 5.457.843 r., izpeljano 3.414.342 r.

koga izmed nas oveselil, tu in tam kakšen talent vzbudil. Spodobi se, da se tudi mi, katere so njegovi spisi tolikrat zanimali in učili, v duhu združimo s tistimi vrliimi domoljubi, ki bodo v nedeljo na Ponikvi praznovali njegov god, ter ob enem štiridesetletnico njegovega slovstvenega delovanja, ter da si o tej veselej priliki vsaj nekoliko ogledamo, kako je živel, kako delal in koliko je storil naš čestiti starina za srečo, omiko in blagost svojega dragega mu naroda.

II.

Porodil se je Davorin Trstenjak 8. novembra 1817. v Kraljevcih, v vasi fare sv. Jurija na Ščavnici, na slovenskem Štajerskem, sin priprostih, a jako poštenih kmetijskih roditeljev. Leta 1825. začel je hoditi v ljudsko šolo pri sv. Juriju, ki je bila tisti čas popolnoma nemški osnovana; samo čestiti katehet Martin Vršič, ki je spisal tudi dve slovenski molitveni knjigi v Dajnkovem črkopisu, učil je otroke krščanskega nauka v slovenskem jeziku.

Jeseni leta 1827. pošljejo roditelji našega Davorina v mestno šolo rádigojinsko, kjer

je katehetoval znani slovenski slovničar in pisatelj Peter Dajnko, ki je pa v šoli slovenske otroke mučil z nemškim katekizmom. Novembra meseca leta 1829. prišel je Trstenjak v tretji razred okrožne glavne šole mariborske, in to dovršivši, bil je novembra meseca, leta 1830. sprejet v ondotni gimnazij. V prvih štirih razredih mu je bil učitelj obče spoštovani profesor Jurij Mally, znani nemški pisatelj modrosloveskih in prirodoslovesnih spisov, ki je v živem in bistroumnem dečku vzbudil veselje do zgodovine. V humanitarnih razredih (v 5. in 6. šoli) učiteljeval mu je po notranjih avstrijskih deželah dobro znani profesor dr. Rudolf Gustav Puff, čislani nemški pesnik, novelist in spisovalec različnih zgodovinskih monografij. Šestošolec Trstenjak učil je svojega profesorja slovenskega, a profesor Puff svojega učenca Trstenjaka italijanskega jezika.

Uže na gimnaziji slovel je Trstenjak najboljši poznalec slovenskega jezika, kateri se tisti čas se ve da v šoli nij učil, a Trstenjak je pridno studiral Dajnko in Murkovo slovnico, ter poleg tega čital „Krajsko Čebelico“

in Volkmerove pesni in fabule. Zaradi njegove izvedenosti v domačem jeziku, naprosilo ga je več uradnikov mariborskih, da jim je razlagal slovenščino. Nemški pesniki vzbudili so mu veselje do poezije, in gimnazijalec Trstenjak poskušal je večkrat v slovenskem jeziku zlagati izvirne pesni; nekoliko jih je poslovenil tudi iz Matthissona in Schillerja. Te pesni so bile, to se ve, samo mladostne poskušnje, vendar so jih sošolci radi čitali, ter si z njimi ogrevali srce, ter si krepili ljubezen do slovenskega jezika.

Meseca oktobra 1836. šel je Trstenjak na vseučilišče v Gradec, kjer je našel stare znance in prijatelje iz Maribora, n. pr. jurista Miklošiča, Stanka Vraza in bogoslovca Cafa. Poleg šolskih predmetov učil se je pridno s Stankom Vrazom in Cafom slovenskih jezikov. Leta 1837. spisal je dramo „Nevesta iz otoka Cypros“, a leta 1839., ko se je preselil v Zagreb, so mu na štajersko-hrvatske meji carinski uradniki rokopies te drame — konfiskovali, in vsi poznejši poti, priti zopet do njega, bili so brez uspeha.

Leta 1838. vzame dr. J. Polsterer,

Ko je meseca februarja naša vojska ustanovila se pod zidovjem Carigrada, začela je silno bolehati. Bolezen je bila močnejša z vročino letnega časa, tako, da je naše vojno na čelstvo bilo primorano, nekatere polke celoma odpraviti v domovino, a namesto njih poslati druge v Bolgarijo. Koliko je prebolelo ljudij, morete razvideti iz sledečih števil: Od sredine aprila do sredine oktobra pripeljali so v Odeso 24.500, v Nikolajev 17.121, v Sevastopol 10.173, v Theodosijo 3.140 prostakov; častnikov pa 193, 98, 20, 5: summa summarum 54.934 prostakov, 316 častnikov. Na poti jih je umrlo samo 50, drugi so v domačih krajih tudi večji del popravili se, a za Balkanom jih še čaka odrešenja naimenjkaj 4000, kakor poroča naš oficijalni list v Bolgariji. Častniki polkov 3. gvardejske divizije pešcev zbrali so na obedu, kojega dala jim je v čast njihnega prihoda s bojišča Varšava, okolo 15.000 r. za dijaške stipendije varšavskega vseučilišča, no samo vseučiliščnikom-katolikom, da bi na ta način nekoliko revanžirali Varšavcem za prekrasni sprejem. Zopet prelep dokaz ruskega „ti ranstva“ nad Poljaki-katoličani!

Strašne sleparije, katere so uganjali v intendantstvu posebno židovski liferanti, a tacih bilo je žalibog največ, primorale so vojno upravo, da je naznačila potrebno komisijo, katera hode lopove — intendante potipala za žilo. Kakor odeska „Pravda“ poroča, obtoženih je uže nad 20 oseb razne veljave, nad njimi bogati žid Kohan skoraj po vseh podredih, katere koli je prevzel. Tudi pravi državni svetovalec, bivši poljski intendant v Rumuniji, Arends, ne bode zdravih pet odnesel. Torej, kakor se kaže, se je v tem obziru od krimske vojske nekoliko zboljšalo. Tedaj so tudi po vojski lovili lumpe-miši, a lumpe-slone so propuščali. Dolgo smo ugibali, kdo bo postal šef žandarmov na mesto zaklanega Mezenceva, kar nam je oni dan telegraf naznanja, da je general Drenteljn, glavni komandir naših vojsk v Rumuniji, prevzel ta trdni posel. Vsi listi hvalijo ga, kot človeka prepoštenega in krotkega, lastnosti, katere, se ve da, so podobnim osebam posebno potrebne, če hočejo istinito služiti svojemu gospodarju. Rojen je bil 1820 l. v kijevski guber-

niji, torej je Malorus. Sploh je vidno, da policijo hočejo preorganizirati nekoliko. V stolicah dali so jej na živih ulicah in konje in revolverje, a v Odeso poslali so iz gvardije 400 prostakov, koji bodo za naprej policajevali, a ne bojevali zoper Turka.

—r.

Iz Loža 7. novembra [Izviren dopis.] — Kakor po raznih krajih naše države, konstituiral se je tudi v našem mestu odbor gospij. v svrhu, polajšati ranjenim bojevalcem v Bosni in Hercegovini bolečine s tem, da bi nabiral mile darove v omenjeni namen. — Navedeni odbor gospij: Žerjov, Volčič, Kete in Lah bil je energičen v tej zadevi, ter je nabral 46 gld. 70 kr., za sedanje razmere še precejšnja svota. — Darovale so gospe: Žerjov 5 gld.; grófica Lihtenberg 5 gld.; Volčič 5 gld.; Kete 2 gld.; Papež 2 gld.; Urbančič 1 gld.; pl. Oberaigner 4 gld.; Šveiger 3 gld.; Peče 2 gld.; Mlakar 2 gld.; Lah 2 gld.; Malnarčič 2 gld.; Truška 1 gld.; Kovač 1 gld.; Bravec 1 gld.; Mlekuš 1 gld.; Kovač 1 gld.; Grosman 1 gld.; Vivoda 1 gld.; Hlabše 50 kr.; Tomec 50 kr.; Pelán 50 kr.; Žuideršič 40 kr.; Pianec 40 kr.; Golf 20 kr.; Južna 20 kr., in gospod Verdovac 2 gld. Naj bode vsem imenovanim izrečena zahvala za vse darove.

Domače stvari.

— (Odlikovanje.) Slovenec dr. Josip Štefan, profesor na dunajskem vseučilišču, je dobil za svoje znanostne zasluge naslov in značaj dvornega svetovalca. Odlikovanec je rojen na slovenskem Koroškem, in je nekdanj pisal v Janežičev slovenski „Glasnik“. Slovenskim študentom matematike in fizike na Dunaji se je baje vselej prijaznega rojaka kazal.

— (Podoba Bleiweisova) V tiskarnici J. Krajca v Novem mestu je izišla prav lepa slika dr. Bleiweisa na trdem risarskem papirju in v velikej obliki kamnotiskana.

— (Mestna občina v Škofjeh Loki) je 11. t. m. izvolila g. dr. Janeza Bleiweisa za častnega meščana. Dotični sklep naznanil se bode 19. novembra po posebnej deputaciji jubilanu.

— (Reservisti.) Nekateri rezervisti, ki so imeli preslabe svoje poletinske obleke spravljene, niso mogli v tem mrazu domov odpu-

šćeni biti, ker jim se bode moralo dati kakšne starejše gorke vojaške obleke, to je pa treba poiskati.

— (Nesreča po puški.) Iz Celja se nam piše: Dne 4. t. m. sta šla dva kmeta Goršek in Kovač iz Štor blizu Celja na lov. Po nesreči pa je prvi padel, puška se mu je pri padci sprožila, ter je na šest korakov dalje Kovača take obstrelil, da je ta 7. t. m. umrl. Ustreljeni je svak nesrečnega strelca.

— (Hrvatska knjiga za slovenske učitelje.) Hrvatsko pedagogijsko literarno društvo v Zagrebu je izdalo hrvatski prevod nemške knjige dobroznane pisatelja, dr. Klenka pod naslovom „Školska dijetetika“. Cena tej za vsakega šolnika potrebnej in koristnej knjigi je 1 gld. in se dobiva pri omenjenem društvu. Komur je hrvatski jezik dobro znan, — in komu izmed Slovencev nij? — ta naj si nabavi to delo, iz katerega si more za svoj poklic toliko podučnega povzeti.

Razne vesti.

* (Skrivnostna dogodba.) Pred kratkim je umrl v rakoniški okolici poleg Prage nek bogat mlinar. Iz njegove oporoke se je razvidelo, da je celo premoženje zapustil dvema svojima hčerama, ničesar pa svojemu sinu. Temu pa to nij dopalo, zato je šel k okrajnej sodniji, in povedal tam sledečo čudno dogodbo: Pred 22. leti omožil je njegov oče svojo najstarejšo hčer z gospodom J. R., ki je najel posestvo od grofa W. Svoje hčeri je dal mlinar početkom samo nekaj tisoč goldinarjev, a je obljubil svojemu zetu, da bode ostalih 15.000 gld., v jednom letu mu izplačal. Zet je po minolem jednom letu mlinarju večkrat pisal, da naj mu obljubljeno svoto izplača; ker pa na vsa pisma nij dobil nikakoršnega odgovora, šel je sam v mlin. Tistega je dobro sprejel, in ob 11. uri v noči šli so vsi spat. A ob polnoči vstal je mlinar, zgrabil pod posteljo ležečo sekuro, ter je z jednim mahljajem zetu preklal črepijo. Priča tega zločina nij noben drug, nego omenjeni sin. Zjutra za rana je mlinar truplo umorjenega zakopal na vrtu. Dečku je pa utrl, da mora molčati, a ker mu ipak nij zaupal, dal ga je stran od hiše. Ko se je deček izučil mlinarstva, moral je zopet proč odpotovati. Zet je v onem času istinito izginol, in mislilo se je sploh, da je ubežal v Ameriko. Vsled ovadbe mlinarjevega sina šla je sodnijska komisija preiskavat na zaznamovano mesto na vrtu, in pri izkopanju našla je istinito v zemlji človeške kosti. Nij se pa moglo določiti, je li so

profesor modroslovja na gradskem vseučilišču, Trstenjaka v svojo hišo, da mu je na glas čital knjige. Profesor Polsterer prevzel je tisto leto tudi uredništvo uradnega lista „Grazzer Zeitung“ in priloge jej „Der Aufmerksam“, a ker je bil sam bolehen, pomagal mu je Trstenjak uredovati oba lista.

To priliko porabil je Trstenjak, da je leta 1838., tedaj ravno pred štiridesetimi leti, v novinah „Der Aufmerksam“ priobčil več „ilirskih“ in slovenskih, večidel slavnostnih pesnij, o godu cesarja Ferdinanda, nadvojvode Ivana, dež. glavarja grofa Ignacija Attemsa, grofa Wickenburga in dr.

Več Trstenjakovih slovenskih pesnij ponemčil je njegov prijatelj in sošolec, Slovenec Matevž Vehovar, ki je bil v nemščini posebno izurjen, da je izdal tudi zvezek nemških pesnij, ter je pred nekoliko leti umrl na Dunaji profesor kupčijske akademije. Te ponemčene Trstenjakove pesni razglašal je Vehovar večidel v listu „Der Aufmerksam“, v „Carnioliji“ („Montenegrinerlied“) in v „Croatiji“, s pristavkom „Aus dem Illyrischen des Davorin“. Takrat v Gradci živeči nem-

ški pesnik Friderik baron Wendt ponemčil je več Trstenjakovih pesnij, ter jih priobčil v praških leposlovnih novinah „Ost und West“. Po Trstenjakovej obširnej slovenskej baladi „Ribič“, zložil je Vehovar daljšo povest, katera je tudi v časopisu „Der Aufmerksam“ natisnena.

V profesorja Polstererja hiši seznanil se je bil Trstenjak z nemškimi pesniki Anastazijem Grünom, Hijacintom pl. Schulheimom in z izvrstnim lirikom in kranjskim rojakom Vincencijem Zusnerjem (Ločanom), kateri so vsi dobrodejno vplivali na slovstveno in estetično izobraženje za vse lepo in dobro tako do vzetnega mladega Slovenca.

Leta 1838., tedaj tudi ravno pred štiridesetimi leti, prinesla je Gajeva „Danica ilirska“ več Trstenjakovih erotičnih pesnij pod naslovom „Leljinke“. Trstenjak je pisal tedaj samo v srbsko-hrvatskem, ali — kakor so ga takrat imenovali — v „ilirskem“ jeziku, in prijatelji pripovedujejo, da ima iz tistih časov še jako bogato pesensko zbirko v rokopisu shranjeno. Leta 1838. potoval je s Stankom Vrazom po Slovenskem, ter

je nabiral z njim slovenske narodne pesni. — Leta 1839. jeseni preseli se Trstenjak v blaženo stolico tedanjega ilirskega gibanja, v Zagreb, da bi tukaj dovršil svoje modroslovske študije. Tukaj je živel v prijetnem prijateljskem znanstvu z dr. Gajem, s sedanjim banom J. Mažuranićem in njega bratom Antonom, z Babukićem, dr. Demetrom, Rakovcem, Vukotinovićem in z mnogimi drugimi hrvatskimi pesniki in pisatelji. Pridno je sodeloval pri „Ilirskoj Danici“, vendar so njegovi spisi v teh novinah večidel brez imena natisnjeni, ker tedanje magjaronsko ravnateljstvo je pisano gledalo dijakke, ki so se navduševali ter delali za idejo ilirizma. Ono leto prevajal je tudi pridno na dr. Demetra prošnjo igre za hrvatsko gledališče, včasih po dva, po tri prizore, včasih po ves akt, kakor je bilo ravno treba, samo da je bil vedno repertoar oskrbljen. Veliko pozornost v onem času vzbudila je pesen, ki jo je bil Trstenjak zložil o godu svojega profesorja Step. Moysesa, pozneje škofa v banskej Bistrici, slavnega slovaškega domoljuba.

(Konec prih.)

to ostanki nesrečnega zeta. Umrli mlinar se je baje še svojega zločina tudi pri spovedi izpovedal. Tudi dete umorjenega je mlinar jako mučil.

* (Roparji na Ogerskem.) Dne 30. oktobra prišli so trije potniki zvečer v Szilvogyjsko krčmo poleg H. K. Kovace. Ukazali so si prinesiti najprej žganja, pozneje so pa zahtevali tudi jesti. Ko je pa krčmar, jud, dejal, da nema razen kruha ničesar v hiši, in da žena njegova leži bolna na porodu, zgrabi ga jeden potnikov za brado, in kriči: „Jud, ali imaš denarja?“ Prestrašeni krčmar odgovori, da ima nekaj krajcarjev, in da jim hoče vse dati, samo življenje naj mu pustijo. Ropar pa migne svojima tovarišema, katera zapreta dveri in svetilnico ugasneta. Krčmarja pa so potem vlekli v kuhinjo, ter so ga s sekiro razmesarili. Klicanje nesrečnika je slišala njegova bolna soproga, ter je prišla iz sobe ven; a tudi to so roparji strašno potolkli. Zdaj prišel je še 4letni deček iz sobe, katerega je jeden bandit zgrabil in z glavo ob tlak tolkel. 11letni sin krčmarjev je pa vendar mej ropotom ušel; na svojem begu srečal je nekega gozdnega čuvaja, kateremu je vse povedal. Pogumno šel je ta h krčmi, a roparji so uže pete odnesli, ko so omare ulomili in odnesli 45 gold., katere si je krčmar izposodil, da bi z njimi davek plačal. Mej tem, ko so po zdravnikarja poslali, umrl je uže krčmar vsled svojih ran, tudi žena njegova ne bo ozdravela. Preiskava se pa še nij pričela.

* (Izkopanje ostankov sv. Frančiška Ksaverija.) Časopisu „Indian Statesman“ se poroča iz Goa: „Kralj portugalski in papež sta se domenila, da se bodo zdaj ostanki trupla sv. Ksaverija, indijskega apostola izkopali. Truplo tega svetnika ležalo je dozdaj v krasnem mavzoleju, kateri je dala napraviti umrla kraljica portugalska, pobožna donna Marija Secunda, v cerkvi v Goa leta 1859. Da se bode pri tem izkopavanju vsa kemu prevarjenju izognilo, bodo navzočni prvi zdravniki, cerkveni in državni dostojanstveniki. Dopisnik onega lista pravi, da je šel truplo tega svetnika gledat, katero leži pod oltarjem v krasnej rakvi od čistega srebra. Adjutant guvernerjev, ki je dopisnika spremljal, odprl je rakvo s ključem; truplo sv. Ksaverija je še dobro ohranjeno, in se še razloči, da je bil star okolo 40 let, ko ga je smrt dohitela. Z obličja svetnika sije sveti mir in izraz neskončne dobrote. Pod levim očesom ima črno progo, katera se je pokazala pred 20 leti, ko so truplo prvič izkopali, in sodi se, da je bil svetnik s kako težko rečjo tja udarjen, ko so ga umorili. Pričakuje se velika množica pobožnih k slavnosti, ko bodo truplo sv. Ksaverija vzdignili.

* (Človekojedci.) Parnik „City of New-York“ prinesel je iz Neuseelanda novico, da so tamošnji gozdni prebivalci umorili pet misijonarjev, in njih meso potem snedli. Zato so pa trgovci in prebivalci obal potolkli in pomorili 80 ljudij onega divjega rodu.

Pričetek mrzle in mokre letine, ko se mora v izbah in uradih kuriti, kaže vsakemu nevarnost prehlajenja, ki se pokaže ali v nahodu, hripi, kašlju, hripavosti, gorečici v grlu, sploh v kataraličnem stanju, katero se mora ob pravem času zdraviti, da se na jedni strani to sitno stanje brzo odpravi, na drugi pa ne nastanejo bolezni v prsih, katere navadno iz prehlajenja izvirajo. Kdor se hoče posluževati čenega in sredstva velikega učinka proti vsem tem boleznim, ta naj rabi Bergerjeve smolnate pastile (Theerpastillen), ki so se uže tisočkrat obnesle. — Cena jednej puški od kositar z navodom kako se rabi 50 kr. — Glavna zaloga v Ljubljani pri gospodu J. Svoboda, lekarnarju. (379—1)

Tuji.

7. novembra:

Evropa: Reisig iz Gorenjskega. — Dr. Horn iz Ljubljane.

Pri Slonu: Tafener iz Beljaka. — Wagner Šmarja. — Freisinger iz Trsta. — Winkich iz Banjaluke. — Blitz iz Dunaja.

Pri Maliču: Eriost iz Dunaja. — Pugel iz Maribora. — Niklas iz Dunaja. — Fink iz Gradca. — Fentler iz Postojne. — Kattil iz Dunaja.

Javna zahvala.

Mešanje glavnega mesta ljubljanskega imeli so blagi namen, 5. t. m. ob 4. uri zjutraj iz Livne sem došli 720 rezervistov domačega polka prav radostno in srečno z dostojnim pogostovanjem sprejeti.

Nenagaden čas in vreme pri prihodu, posebn pa temu koj sledeče razoroževanje mostva, ki se je moglo takoj izvršiti, nj pripustilo, da bi se ta velikodušni namen izvršil, vsled tega je deputacija prečastitega mešastva zdatni znesek 720 gold. v srebru rezervnemu poveljništvu izročila, da se razdeli mej rezerviste.

Akoravn, so prečastitej deputaciji, za presre e domoljubne čutitla in za vojnika tako česte in vne-majoče besede, s katerimi so blagovoni jih pozdravili, zastopniki rezervistov, t. j. najstarejša šarža od vsacega oddelka, priliko imeli ustno se zahvaliti, šteje si rese vno poveljništvo v prijazno dolžnost, mej tem, ko velikosrčnost blagega mešastva pri-javi, temu svojo najsrčnejšo zahvalo izreči.

Knobloch m. p.,
reservni poveljnik.

(377)

Karel S. Till

trgovalno s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebštin za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega pa-pirja. Vse potrebštin za merjeve (inženirje), sli-karje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, vizitne karte in pi-semske zavitke. (158—105)

Epilepsijo (božjast)

in vse bolezni v čutnicah zdravi pismeno specialni zdravnik dr. Killisch v Dres-den-u (Neustadt). Zdravil je uže v črez 11.000 slučajih. (378—1)

Marke Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelunterlagen, Zellstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2.

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—106)

V teku 28 let potrjeno.

Anaterinina voda za usta

po J. G. Popp-u,
c. kr. dvorni zdravnik za zobe

na Dunaji, srednje mesto, Bognergasse 2.

Boljši kot vsak drug prah za zobe, s katero se odvrnejo bolezni zob in ust, zoper gnajilobo in omajanje zob, prijetnega duha in okusa, — okrepča zobino meso, — brez primere dobro sredstvo za snaženje zob.

Da si to priljubljeno, neutrpljivo pripravo morejo preskrbeti vsi krogi, so se vpeljale stekle-nice različnih velikostij, namreč: velika steklenica po 1 gld. 40 kr., srednja po 1 gld., mala po 50 kr.

Anaterinina pasta za zobe,

za snaženje in obvarovanje zob, za odstranjenje sla-bega duha in kamena na zobeh. Cena stekleni puški 1 gld. 22 kr.

Popp-ova aromatična pasta za zobe,

najizvrstnejše sredstvo za snaženje in obvarovanje notranjih ust in zob. Cena za kos 35 kr.

Rastlinski zobni prah,

snaži zobe, odpravlja zobni kamen, in povrže zob se bolj in bolj bel. Škatlja velja 63 kr.

Popp-ova plomba za zobe,

s katero si more vsakdo sam spolniti votle zobe.

Milo iz zelišč

je baš tako izvrstno kosmetično (lepotno) sredstvo, kakor tudi odpravlja prav rahlo ogrce, mozole in druge nakožne nečistline, ter nareja kožo elastično in svežo, kakor zahteva lep obraz; porablja se izvrstno tudi za kopelji.

za kateri smoter se je uže čestokrat vpešno rabila. Cena jednega kosa 30 kr. (183—6)

V blagovoljni pozor!

V zavarstvo proti ponarejanji se p. n. občin-stvo opozorjuje, da je na vratu vsake steklenice anaterinine ustne vode brambino znamenje (firma hygea in anaterinini izdelki) kakor je pri vsakej steklenici tudi vnanji zavitek, na katerem je dobro vidljiv vodén tisk, državni orel in ime.

Zaloge imajo v Ljubljani, vse lekarno kakor tudi gg. Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, F. M. Schmitt, V. Petričič, L. Pirkar, P. Lassnik, Terček in Nekrep; v Postojni: J. Kupferschmidt; v Škofjeh Lokih: C. Fabiani; v Kočevju: J. Braune; na Krškem: F. Bönches; v Idriji: J. Warta; v Kranji: K. Sarnik; v Litiji: Mühl-wenzel, lekar; v Metliki: Matterjeri nasledniki; v Novem mestu: D. Rizzoli in J. Bergmann; v Radovljici: A. Roblek; v Kamniku: J. Mac-nik; v Črnomlju: J. Blazek; v Vipavi: A. Deperis.

G. Schmidl & Comp.

trgovina se suknom, kurentnim, manufakturnim in modnim blagom, ter pravimi ameriškimi Howe-, Singer-, Wheeler & Wilson-šivalnimi stroji

v Celji,

poštne ulice šte. 36,

priporočja po najnižjih cenah svojo bogato in dobro izbrano zalogo:

sukna, volnate in bombažaste (baumwollen) robe za moško

in žensko obleko;

vse vrste belega in pisane barhanta, raznobarnega tiska,

kotnine in kambrika za spodnjo žensko obleko;

trdnega pravega in bombažastega platna, za telesno, namizno in posteljno rabo;

velikih in malih svlnatih, volnatih in bombažastih robcev (rut); iz volne pletenih sukenj, rokavic in nogavic, zimnic (ma-trazen) in odej, ter drugega jednacega, tukaj ne omenjenega blaga.

Dopušljajo se — ako se pismeno želi izrazi — vse te reči na ogled, in spiski cen, od katere vrste blaga koli.

Naročila se dobro in nemudoma izriče.

(370—2)

Šivalni stroji

se prodajajo na obroke po 5 gold. vsaki mesec, in 10 gold. naprej. Poročstvo za nje 5 let, poduk v šivanji brezplačen.